



ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: T.T. T. T., narozena dne
st. přísl. V. s. r.
t. č. pobytem
zastoupena advokátem Mgr. Markem Sedlákem
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
sídlem Nad Štolou 3, P. O. BOX 21, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2017, č. j. OAM-1/ZA-ZA04-HA08-R2-2015,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobkyně **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobkyně brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2017, č. j. OAM-1/ZA-ZA04-HA08-R2-2015, e. č. (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

V rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný předně stručně zrekapituloval skutkový stav věci a dosavadní průběh řízení, přičemž následně přistoupil k posouzení důvodů pro udělení jednotlivých forem azylu a doplňkové ochrany. Žalobkyně nicméně žalobou brojila pouze proti tomu, že neudělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany je v rozporu s Úmluvou o právech dítěte, neboť bude mít tento postup za následek nucené vycestování do země původu nejen žalobkyně, ale s ní také jejího nezletilého syna, který je státním občanem České republiky. K namítaným žalobním bodům se vztahuje část odůvodnění zabývající se posouzením soukromého a rodinného života žalobkyně a jejího nezletilého dítěte, resp. otázkou porušení mezinárodních závazků České republiky v případě jejího vycestování, a to v rozměru posouzení podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu a doplňkové ochrany.

Co se týče namítané možnosti udělení azylu z humanitárních důvodů, žalovaný k tomu v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že pro tento postup nejsou splněny zákonné podmínky, přičemž se k této otázce již vyjadřoval v rámci svého dřívějšího rozhodnutí ve věci udělení mezinárodní ochrany pod č. j. OAM-1/ZA-ZA04-HA08-2015, a jeho závěry v tomto ohledu následně potvrdil Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 26. 7. 2016, č. j. 56 Az 5/2015-30. Následně se žalovaný podrobně vyjadřoval k otázce, zda by mělo vycestování žalobkyně za následek porušení mezinárodních závazků České republiky, a to zejména v kontextu potenciálního zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života. K tomu předně uvedl, že

žalobkyně již v předcházejícím soudním řízení úspěšně namítala nedostatečné odůvodnění zásahu do soukromého a rodinného života při neudělení doplňkové ochrany. V této souvislosti žalovaný doplnil, že otcem nezletilého syna žalobkyně byl souhlasným prohlášením určen J. K., původně rodným příjmením N., nar., nyní občan České republiky, přičemž k zápisu otcovství došlo podvodem.

K tomuto závěru žalovaný dospěl na základě toho, že žalobkyně v řízení nebyla ochotna podávat o otci dítěte informace, na dotazy ohledně vedení jejich společného života odpovídala neurčitě, přičemž přiznala, že pana K. již několik let neviděla. V tomto kontextu pak žalovaný poukázal na spisovou dokumentaci Magistrátu města Brna ohledně určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 22. 11. 2015, č. j. 125 Nc 609/2016 - 42, kterým bylo na základě žaloby matky dítěte na popření otcovství určeno, že pan K. není otcem dítěte. Současně žalovaný uvedl, že je třeba zohlednit také rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 31. 7. 2013, č. j. 7 T 37/2013 - 255, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 3 To 380/2013, kterými byl pan K. uznán vinným ze spáchání přečinu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území České republiky, jehož se dopustil tím, že prohlásil otcovství k dítěti za peněžitou částku v nezjištěné výši, aniž by byl se žalobkyní a jejím synem v kontaktu a projevoval o ně zájem. Současně žalovaný doplnil, že žalobkyně následně uzavřela manželství s panem V. L. N., nar., který o ni a dítě projevuje zájem, chce se s nimi společně odcestovat do Vietnamu a nezletilého osvojit. Dokonce došlo na žádost ke změně příjmení dítěte. Žalovaný oba dotyčné, tedy pana K. a pana N., předvolal k podání svědecké výpovědi, ale ani jeden z nich se nedostavil. Žalovaný zjistil, že dotyční byli v rozhodné době ve výkonu trestu, přičemž pan N. správní orgán ani po propuštění v projednávané věci nijak nekontaktoval.

V tomto kontextu žalovaný odkázal na související judikaturu, podle které není uzavření manželství cizincem důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť lze v tomto ohledu legalizovat pobyt za účelem realizace soukromého a rodinného života prostřednictvím právní úpravy v oblasti pobytu cizinců nebo v domovské zemi. Podle názoru žalovaného tak není dán zákonný důvod k tomu, aby v řízení o udělení mezinárodní ochrany upřednostňoval žalobkyní citovaný čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nebo čl. 8 Úmluvy o právech dítěte, popř. dalších mezinárodních smluv. Existence rodinných vazeb není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, přičemž jde k tíži žalobkyně, pokud přestala splňovat podmínky stanovené právním řádem pro pobyt cizinců na území České republiky.

III. Žaloba

Žalobkyně v žalobě namítala, že jsou v jejím případě splněny podmínky pro udělení azylu či doplňkové ochrany z humanitárních důvodů. Podle jejího názoru postupoval žalovaný nesprávně, když se v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí omezil pouze na rozsáhlé rekapitulování její minulosti a pobytu na českém území, aniž by zohlednil zájmy jejího nezletilého syna, který se zde narodil, nikdy nikam nevycestoval a má pouze české státní občanství. Z toho důvodu by měl v jakékoliv jiné zemi postavení cizince, kterému není z povahy věci poskytován úplný rozsah práv a související ochrany. Žalovaný tak měl při svém rozhodování respektovat nejlepší zájem dítěte ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, neboť nucené vycestování žalobkyně bude mít za následek, že s ní bude muset vycestovat také její syn, který však nebude v její domovské zemi občanem, ale cizincem s odlišným právním režimem. Podle názoru žalobkyně tedy nemůže její minulost ve

vztahu k posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany převážit požadavek na upřednostnění zájmu a ochrany nezletilého dítěte. Žalobkyně proto navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný předně uvedl, že žalobkyně svoji vlastní vinou nesplňuje podmínky pro udělení některého z druhů pobytu v režimu právní úpravy zákona o pobytu cizinců, přičemž za úplatu zajistila státní občanství České republiky svému momentálně nezletilému dítěti, a to dohodou (souhlasným prohlášením) s panem K., rozeným N. Dále žalovaný doplnil, že vydáním napadeného rozhodnutí nedošlo k porušení mezinárodních závazků České republiky, neboť se žalobkyně vyjádřila způsobem, že v budoucnu chtějí s manželem vycestovat do Vietnamské socialistické republiky, aby si následně jejího syna osvojil. Otázce porušení mezinárodních závazků v souvislosti s vycestováním nezletilého dítěte se pak žalovaný zabýval v rámci hodnocení soukromého a rodinného života žalobkyně, přičemž vycházel zejména z její výpovědi a souvisejících pravomocných rozhodnutí. Na základě těchto skutečností dospěl k závěru, že žalobkyně nevedla s panem K. soukromý a rodinný život, neboť se jejich vztah omezoval pouze na uskutečnění úplatného a podvodného zápisu otcovství do rodného listu jejího dítěte. Pokud se jedná o jejího současného manžela (pan N.), ten je ve výkonu trestu a o dítě nepečuje.

V této souvislosti pak žalovaný odkázal na judikaturu, podle níž je třeba rodinný život cizince na českém území realizovat prostřednictvím právní úpravy v oblasti pobytu cizinců, nikoliv jejím obcházením. Na základě této skutečnosti žalovaný připomněl, že žalobkyně může svá práva realizovat rovněž v domovské zemi, přičemž její vycestování nepředstavuje porušení mezinárodních závazků, neboť jen ona rozhoduje o tom, jak si upraví svůj další pobyt. Z toho důvodu dospěl žalovaný k závěru, že vydání napadeného rozhodnutí nebylo v rozporu s právem na ochranu soukromého a rodinného života, přičemž žalobkyně ve své výpovědi ani sama neuvedla, že by si vytvořila pevné vztahy a vedla zde soukromý a rodinný život. Obdobně se žalovaný vyjádřil také k otázce neudělení azylu z humanitárních důvodů, neboť jej nelze používat jako nástroj k legalizaci pobytu na českém území, pokud k tomu nejsou dány sociální, ekonomické či jiné okolnosti významného charakteru. Z těchto důvodů žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

Ve správním spisu se ve vztahu k žalobním námitkám nachází zejména protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 2. 1. 2015 pořízený v rámci původního řízení před vydáním prvotního rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, ve kterém žalobkyně k dotazům uvedla, že podala žádost za účelem sloučení rodiny se svým synem, neboť byla její žádost o povolení k pobytu zamítnuta. Její syn má české státní občanství, ale k zamítnutí žádosti o udělení povolení k pobytu došlo vlivem toho, že biologický otec jeho otcovství neuznal. On sám pochází z Vietnamu, ale je českým občanem. Dále je ve spisu založeno rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2015, č. j. OAM-1/ZA-ZA04-HA08-2015 (dále také „prvotní rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany“), kterým nebyla žalobkyni udělena žádná forma mezinárodní ochrany. V rámci jeho odůvodnění žalovaný ve vztahu k posouzení potenciálního zásahu do soukromého a

rodinného života žalobkyně pouze odkázal na judikaturu, dle které nelze azylové řízení zneužívat za účelem obcházení právní úpravy ohledně pobytu cizinců. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který jej svým rozsudkem ze dne 29. 6. 2016, č. j. 56 Az 5/2015 – 30 (ve znění opravného usnesení ze dne 26. 7. 2016, č.j. 56 Az 5/2015 - 34), v části týkající se neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu zrušil a ve zbytku žalobu zamítl. V odůvodnění pak uvedl, že žalovaný se otázkou zásahu do soukromého a rodinného života vůbec nezabýval a uložil žalovanému se s touto otázkou náležitě vypořádat.

Dále je ve správním spisu založena kopie rodného listu syna žalobkyně ze dne 13. 9. 2010 (na jméno T.) a ze dne 17. 2. 2017 (na jméno N.); dokumenty týkající se situace v zemi původu žalobkyně; opis z evidence rejstříku trestů pana K. ze dne 17. 5. 2017; kopie zápisu Úřadu městské části města Brna, Brno – střed, Odbor matriky, ze dne 13. 9. 2010 (souhlasné prohlášení otcovství žalobkyně s panem K.) a ze dne 6. 2. 2017 (souhlasné prohlášení otcovství žalobkyně s panem N.); kopie oddacího listu pana N. a žalobkyně ze dne 2. 5. 2016 a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 22. 11. 2016, č. j. 125 Nc 609/2016-42, kterým bylo rozhodnuto o tom, že pan K., není otcem syna žalobkyně. V odůvodnění daného rozhodnutí je dále uvedeno, že nezletilý za svého otce považuje současného manžela žalobkyně (pan N.), který o ně pečuje, má v plánu se s nimi v brzké době odstěhovat do Vietnamu a nezletilého osvojit.

V návaznosti na částečné zrušení prvotního rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, provedl žalovaný se žalobkyní další pohovor dne 2. 6. 2017, jehož protokol je založen ve spisu. Z jeho obsahu je mimo jiné patrné, že žalobkyně opětovně uvedla jako důvod žádosti, že chce zůstat v České republice se svým synem, který je českým občanem. Následně doplnila, že její syn nabyl české státní občanství po muži, se kterým se před narozením syna stýkala. K dotazu žalovaného žalobkyně nebyla schopna odpovědět, zda má její syn nárok na udělení vietnamského státního občanství, ale žádat by o něj nechtěla. Do vlasti by se žalobkyně vrátila, až bude její syn dospělý, sama tam má rodiče a bratra. V České republice má kamarády a žije zde její manžel a syn. Na otázku ohledně otce dítěte nechtěla žalobkyně odpovídat, neboť se to již řešilo v minulosti. Následně však doplnila, že se s panem K. před narozením syna stýkala a on chtěl být zapsán do rodného listu jako otec dítěte. Společně spolu však nebydleli, stýkali se krátkou dobu a pan K. se o dítě staral jen několik měsíců. Žalobkyně popřela, že by bylo souhlasné prohlášení otcovství účelové či za protihodnotu, přestože žalovaný poukázal na dokumentaci Magistrátu města Brna. S pozdějším určením pana N. jako otce dítěte měl být podle žalobkyně pan K. seznámen.

Žalobkyně dále k dotazu žalovaného zpochybnila, že by změna příjmení dítěte byla účelová, a to z důvodu žádosti pana N. o sloučení rodiny s občanem ČR. S panem N. žalobkyně společně bydlí, přičemž neví, proč nebylo jeho předvolání doručeno. Asi od ledna 2015 je však její manžel ve věznici v Ostravě, jinak o syna řádně pečoval. Oba pracovali jako pomocníci na tržnici, v čemž žalobkyně podle možností pokračuje. Pokud se jedná o jejího syna, ten je zdravý, má nastoupit do 1. třídy na základní školu a mluví lépe česky než vietnamsky. Dále žalobkyně uvedla, že v minulosti podávala žádost o udělení trvalého pobytu kvůli sloučení s jejím synem, ale K. rozhodnutím ve věci nedisponuje. Pokud se jedná o vycestování se synem a manželem do Vietnamu, jedná se pouze o plán, dokud syn nedospěje, odjet nechce. Závěrem žalobkyně doplnila, že si v minulosti nebyla jistá, zda je pak K. biologickým otcem jejího dítěte. Žalovanému rovněž doložila kopii rozhodnutí o přijetí syna na základní školu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

O žalobě krajský soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť žalovaný nařízení jednání nepožadoval a žalobkyně s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasila. Krajský soud navíc neshledal ústní projednání věci nezbytným.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).

Žaloba není důvodná.

Krajský soud předně uvádí, že žalobkyně v žalobě brojila proti napadenému rozhodnutí toliko ve vztahu k neudělení azylu či doplňkové ochrany z humanitárních důvodů, což konkretizovala poukazem na skutečnost, že v případě nuceného vycestování do domovské země bude porušen nejlepší zájem jejího nezletilého dítěte, který má české státní občanství, neboť bude nucen odcestovat s ní. V tom žalobkyně spatřovala nerespektování nejlepšího zájmu dítěte, tedy porušení mezinárodních závazků České republiky ve smyslu Úmluvy o právech dítěte. V této souvislosti je vhodné připomenout, že o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany již bylo v minulosti rozhodováno, přičemž zdejší soud rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2015, č. j. OAM-1/ZA-ZA04-HA08-2015, v části zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Důvodem byla skutečnost, že se žalovaný v rámci posouzení důvodů k udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu dostatečně nezabýval otázkou potenciálního porušení mezinárodních závazků České republiky v kontextu práva na respektování soukromého a rodinného života, a to ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Naopak nebylo zdejším soudem považováno za problematické, pokud žalovaný konstatoval, že k úpravě rodinných poměrů cizinců na českém území by mělo primárně docházet v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu“).

Krajský soud se tedy nejprve zabýval tím, zda byl jeho právní názor vyslovený ve zrušujícím rozsudku ze dne 29. 6. 2016, č. j. 56 Az 5/2015 – 30, v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně zohledněn, resp. zda se již žalovaný přezkoumatelným způsobem zabýval otázkou potenciálního zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života žalobkyně, popř. nejlepšího zájmu jejího dítěte. V první řadě krajský soud nepřehlédl, že jakkoliv bylo označeným rozsudkem zrušeno prvotní rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany pouze ve vztahu k posouzení doplňkové ochrany, žalovaný se – podle přesvědčení krajského soudu poněkud nadbytečně – zabýval v napadeném rozhodnutí znovu posouzením podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu. Vzhledem k možnému zohlednění změny okolností (rebus sic stantibus) však krajský soud přezkoumal i žalobní námitky směřující proti posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu, a následně se věnoval meritu věci, tedy posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 1 ve spojení s § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

K jednotlivým žalobním námitkám krajský soud uvádí následující. V případě žalobkyně bylo namítáno pouze neudělení azylu z humanitárních důvodů či doplňkové ochrany ve smyslu výše citovaného ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. K tomu krajský soud uvádí, že udělení azylu z humanitárních důvodů je právně upraveno v ust. § 14 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“* Z dikce citovaného ustanovení lze již na základě gramatického výkladu dovodit, že zákonodárce při jeho formulaci použil nejen princip subsidiarity, ale také neurčitý právní pojem *“případ hodný zvláštního zřetele”*. S ohledem na tuto skutečnost tak bude vždy záležet na konkrétních okolnostech případu, zda jsou natolik zásadní, aby odůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany za předpokladu, že žadatel jinak nesplňuje taxativně stanovené podmínky pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Současně je v tomto ohledu třeba zohlednit ustálenou judikaturu, podle níž nemá žadatel o mezinárodní ochranu subjektivní právo na udělení humanitárního azylu, spadajícího pod rozsah správního uvážení příslušného orgánu veřejné moci, a to za podmínky, že se z jeho strany nejedná o projev libovůle v rozhodování (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 – 72 a ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 161/2005-83; všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Mezi případy, které mohou být považovány ve vztahu k udělení humanitárního azylu za rozhodné, lze poté s ohledem na judikaturu zařadit například situace, kdy se jedná o osobu, která sice nesplňuje zákonné požadavky pro udělení žádné jiné formy mezinárodní ochrany, ale je zvláště těžce postižená nebo nemocná, přičemž v zemi jejího původu by jí nemohla být adekvátní zdravotní péče poskytnuta, popř. pochází ze země, která byla stížena závažnou katastrofou přírodního či jiného charakteru (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Přestože je výše uvedený výčet důvodů pouze demonstrativní a vždy tak bude záviset na individuálních okolnostech případu, včetně následného způsobu posouzení jejich závažnosti ze strany příslušného správního orgánu, nelze za pravidelný důvod k udělení humanitárního azylu považovat skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu usiluje o legalizaci svého pobytu za účelem realizace soukromého a rodinného života s osobou, která je občanem České republiky.

Stejný způsobem se ostatně vyjádřil také Nejvyšší správní soud, a to například ve svém rozsudku ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 Azs 18/2005-35: *Na tuto situaci ve vztahu ke stěžovatelově nezletilé dceři totiž dopadá ve stejné intenzitě pravidlo, které zdejší soud vyřkl ve vztahu k manželství žadatelky o azyl s občanem ČR například ve svém rozsudku ze dne 17. 9. 2003, sp. zn. 4 Azs 6/2003 (publ. pod č. 28/2003 Sb. NSS): "Manželství s občanem České republiky pojmově vylučuje udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, neboť občanu České republiky nemůže být v České republice azyl udělen. Trvalý pobyt cizince, který uzavřel manželství s občanem České republiky, je upraven v § 65 odst. 1 písm. a) bod 1. zákona o pobytu cizinců. Manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.“* Stěžovatelova tvrzení o otcovství k nezletilé české dceři tedy jsou relevantní pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nemají však schopnost účinně zpochybnit zákonnost rozsudku krajského soudu ve věci podle zákona o azylu. Krajský soud je tedy toho názoru, že žalovaný v projednávané věci nepřekročil meze správního uvážení, když v souladu s ustálenou judikaturou žalobkyni azyl z humanitárních důvodů neudělil.

Co se týče druhé žalobní námitky, a sice neudělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, ani tu nepovažuje krajský soud za důvodnou, k čemuž ho dovedly následující úvahy. Žalovaný se zabýval posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu zejména na s. 10-12 napadeného rozhodnutí, přičemž v tomto ohledu vycházel v kontextu listin založených ve spisu ze závěru, že k nabytí českého státního občanství synem žalobkyně došlo podvodem. Žalobkyně navíc návrat do domovské země se svým nezletilým synem plánovala, přičemž ho chtěl její manžel osvojit. Kromě toho žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že nelze obecně považovat existenci rodinných vazeb k občanu České republiky za důvod pro udělení doplňkové ochrany, neboť může cizinec právo na soukromý a rodinný život realizovat také ve své vlasti, popř. za tímto účelem legalizovat svůj pobyt na českém území některým ze způsobů upravených v zákoně o pobytu cizinců. Tento právní závěr je podle žalovaného možné aplikovat také ve věci žalobkyně, která ostatně sama vycestování se svými rodinnými příslušníky zamýšlela.

Krajský soud ve vztahu k této části odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že se žalovaný z pochopitelného důvodu předně zabýval otázkou porušení mezinárodních závazků České republiky ve vztahu k osobě žalobkyně jakožto žadatelky o mezinárodní ochranu. Na druhou stranu je třeba reflektovat skutečnost, že v případě nuceného vycestování žalobkyně do vlasti vzhledem k prokázané rodinné situaci (manžel žalobkyně a zároveň zapsaný otec dítěte pan V. L. N. ve výkonu trestu) by mohla nastat situace, kdy zde její nezletilý syn, který je českým občanem, buď zůstane sám (bez doprovodu), anebo bude nucen odcestovat s ní, přestože pravděpodobně bude mít ve Vietnamu odlišné právní postavení a nižší úroveň sociální zázemí, a to rovněž s ohledem na jeho dosavadní integraci v podmínkách české společnosti. Z tohoto hlediska se již primárně nejedná o realizaci soukromého a rodinného života žalobkyně, ale především zohlednění nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Přestože se touto otázkou žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí výslovně podrobně samostatně nezabýval, krajský soud připomíná, že potenciální porušení práva na soukromý a rodinný život žalobkyně hodnotil v kontextu konkrétních okolností případu, tedy při současném zohlednění toho, že jej chce realizovat se svým manželem a nezletilým dítětem na území ČR, a to zřejmě v minimálně v horizontu ukončení školní docházky či dosažení dospělosti dítěte. Z toho důvodu považuje krajský soud napadené rozhodnutí za přezkoumatelné, ačkoliv podotýká, že otázce sociálního a právního postavení dítěte v případě neudělení mezinárodní ochrany jeho matce mohla být správním orgánem věnována větší pozornost.

Nelze zajisté zpochybnit, že pod vážnou újmu odůvodňující udělení doplňkové ochrany, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, lze obecně podřadit také závazky vyplývající z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, popř. příslušných ustanovení Úmluvy o právech dítěte. Podle názoru krajského soudu poté nejsou v projednávané věci dány pochybnosti o tom, že realizace práva žalobkyně a jejího nezletilého syna na soukromý a rodinný život tvoří spojené nádoby. Je ovšem nutné vycházet ze skutečnosti, že samotné neudělení mezinárodní ochrany nelze automaticky považovat za znemožnění realizace práva na respektování soukromého a rodinného života, neboť žalobkyně může usilovat o legalizaci svého pobytu na území České republiky prostřednictvím právní úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců, která je za tímto účelem koncipována. Mezinárodní ochranu v režimu zákona o azylu nelze obecně zneužívat za účelem jejího obcházení, neboť má sloužit

k poskytnutí ochrany cizinci pouze ze závažných a taxativně stanovených důvodů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 – 72).

Krajský soud zajisté rovněž nemůže pominout, že v projednávané věci jsou dány specifické okolnosti případu, neboť byl původní otec syna žalobkyně, pan K., roz. N., jehož otcovství bylo posléze popřeno, v této souvislosti pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území České republiky. Sám žalovaný pak považoval za prokázané, že státní občanství syna žalobkyně bylo nabyto podvodem, na kterém přímo participovala. Pokud se tedy jedná o možnost legalizace pobytu žalobkyně na českém území prostřednictvím zákona o pobytu cizinců, z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 2. 6. 2017 vyplývá, že již v minulosti žádala o vydání povolení k pobytu z důvodu, že její syn je občanem EU, ale nebylo jí vyhověno, přestože řízení ještě nebylo vlivem podání odvolání pravomocně ukončeno. Výše uvedené okolnosti ohledně neoprávněného jednání pana K. ve vztahu k určení otcovství a souvisejícího nabytí českého státního občanství synem žalobkyně by tak mohly představovat ze strany příslušných orgánů veřejné moci překážku k udělení povolení k pobytu na českém území, resp. také důvod k jeho odnětí [např. § 20 odst. 5, § 46a odst. 2 písm. i), § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. Rozhodnutí správních orgánů v této věci, popř. o jiné v budoucnu podané žádosti o udělení některé formy pobytu však nemůže krajský soud předvídat a není to ani předběžnou otázkou ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Udělení některé z forem mezinárodní ochrany je třeba považovat za speciální a výjimečný způsob získání pobytového oprávnění na území ČR vůči obecné úpravě obsažené v zákoně o pobytu cizinců.

Je navíc vhodné připomenout, že ochrana soukromého a rodinného života není primárně poskytována prostřednictvím ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, popř. jeho obdobou zakotvenou v ust. § 179 odst. 2 písm. d) zákona o pobytu cizinců, které stanovují překážky vycestování cizince, neboť ten po návratu do vlasti může, jak již bylo výše naznačeno, usilovat o udělení některé ze zákonných forem povolení k pobytu. Gros tohoto posouzení (tzn. zohlednění nejlepšího zájmu a blaha dítěte) je tedy otázkou posouzení přiměřenosti a zásahu do rodinného a soukromého života v režimu zákona o pobytu cizinců (§ 119a odst. 2 a 3, § 174a odst. 1 a 2 tohoto zákona), nikoliv však v režimu zákona o azylu. Ochrana soukromého a rodinného života cizince je tak explicitně zajištěna zejména až ve vztahu k případnému vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť jím návrat na území Evropské unie či jejího členského státu po stanovenou dobu zcela znemožněn (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71 a ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 – 33).

K tomu je ovšem vhodné doplnit, že také v těchto případech jsou dány zákonné důvody, na základě kterých lze dle ust. § 122 zákona o pobytu cizinců odstranit tvrdost správního vyhoštění udělením víza či povolení vstupu na území z důvodu nepřiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života, popř. vydáním nového rozhodnutí. Krajský soud tak závěrem rekapituluje, že vydání napadeného rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany nemá za následek porušení mezinárodních závazků České republiky ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či souvisejícího čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, neboť žalobkyně nejen že vycestování do vlasti se svým synem prokazatelně plánovala, ale rovněž si může svůj pobyt na českém území a rodinné poměry upravit v režimu zákona o pobytu cizinců, který případnou ochranu před nepřiměřeným zásahem do dotčených práv a zájmů dostatečně zajišťuje.

VII. Závěr a náklady řízení

Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 13. dubna 2018

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.

